

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی
مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی
با رویکرد توسعه پایدار
8th International Conference on
Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

برنامه ریزی درسی و توسعه پایدار

نام و نام خانوادگی نویسنده اول: مریم داودی، کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی، دبیر علوم تجربی آموزش و پرورش

Gmail: hastidbm@gmail.com

نام و نام خانوادگی نویسنده دوم: احمد دهقان، کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی، دبیر علوم تجربی آموزش و پرورش

Gmail:Dehghan2802@gmail.com

چکیده

این مقاله به تحلیل نقش برنامه ریزی درسی در توسعه پایدار می پردازد و تلاش می کند تا بهترین راهکارها و رویکردهای بر نیازمندی های اجرایی را برای ادغام اصول توسعه پایدار در فرآیند آموزشی معرفی کند. همچنین، این مقاله به تأکید آموزشی برای افراد جامعه به سوی توسعه پایدار می پردازد

واژگان کلیدی: برنامه ریزی درسی، نیازمندی های آموزشی، توسعه پایدار

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی
مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی
با رویکرد توسعه پایدار
8th International Conference on
Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

مقدمه

در دهه‌های اخیر، افزایش نیاز به توسعه پایدار به عنوان یک هدف کلان جوامع جهانی به ویژه در زمینه‌های محیط‌زیستی و اجتماعی، نیاز به بازنگری جدی در برنامه‌ریزی درسی داشته است. این مقاله به تحلیل چگونگی تعامل بین برنامه‌ریزی درسی و اصول توسعه پایدار پرداخته و نقش مهم این ارتباط در شکل‌گیری آینده‌ای پایدار مورد بررسی قرار می‌گیرد

توسعه پایدار، به‌عنوان یک مفهوم چند بعدی و جاری در دهه‌های اخیر، نه تنها به مفهوم توسعه اقتصادی اشاره دارد بلکه به نگرشی گسترده‌تر به تحقق نیازهای حاضر جامعه با حفظ منابع زیست‌محیطی برای نسل‌های آینده نیز پرداخته است. ترکیب برنامه‌ریزی درسی با اصول توسعه پایدار، به عنوان یک راه حل هوشمندانه و کارآمد، قدرتی فراگیر و بسیار موثر برای افراز جوانان به سوی فهم بهتر مسائل اجتماعی و زیست‌محیطی می‌باشد

در دهه‌های اخیر، با تحولات نظام‌های آموزشی و پرورشی جهانی، توجه به نقش برنامه‌ریزی درسی به‌طور قابل توجهی افزایش یافته است. برنامه‌ریزی درسی نقشی حیاتی در تدوین سیاست‌ها و استراتژی‌های آموزش و پرورش دارد که می‌تواند نه تنها به بهبود عملکرد دانشجویان در زمینه‌های تخصصی، بلکه به شکل‌گیری شهروندانی فعال و پویا در جامعه نیز کمک نماید.

در این مفهوم، ارتباط تنگاتنگ بین برنامه‌ریزی درسی و توسعه پایدار می‌تواند مبنایی قدرتمند برای آموزش و پرورش با تأکید بر مسائل زیست‌محیطی، اجتماعی، و اقتصادی فراهم کند. این ترکیب نه تنها افراز به توانایی‌های شهروندان در مواجهه با چالش‌های پیش‌رونده جوامع مدرن را تضمین می‌کند بلکه به تربیت نیروهای متعهد به مسئولیت‌های اجتماعی و حفاظت از محیط‌زیست نیز کمک می‌نماید.

به همین جهت، در این مقاله، ما با دیدی جامع و گسترده به بررسی اهمیت ادغام برنامه‌ریزی درسی با اصول توسعه پایدار می‌پردازیم. این تحقیق سعی دارد تا پلی بین تئوری و عمل را برای سیاست‌گذاران، اساتید، و دانشجویان به ارمغان بیاورد تا امکان اجرای عملیات برنامه‌ریزی درسی با تأکید بر اهداف توسعه پایدار فراهم گردد. از این رو، ما در بخش‌های بعدی به تفصیل به بررسی اصول توسعه پایدار، نقش برنامه‌ریزی درسی در توسعه پایدار، و مطالعه موردی موفق در این زمینه خواهیم پرداخت.

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین‌المللی
مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی
با رویکرد توسعه پایدار
8th International Conference on
Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

اصول توسعه پایدار

توسعه پایدار به‌عنوان یک الگوی هماهنگ برای حل چالش‌ها و تضادهای جوامع مدرن در سه بُعد اقتصادی، اجتماعی، و زیست‌محیطی معرفی می‌شود. این اصل، در پی تحقق تعادل بین نیازهای اقتصادی فعلی و تأمین منابع آینده و افزایش کیفیت زندگی افراد بدون به مخاطره انداختن منابع طبیعی و محیط‌زیست است.

۱: تعادل

تعادل به‌عنوان یکی از اصول اساسی توسعه پایدار، به توازن میان نیازها و تأمین منابع و خدمات طبیعی اشاره دارد. این اصل تأکید دارد که استفاده از منابع باید به گونه‌ای باشد که نه تنها نیازهای حاضر بلکه نیازهای آینده نیز تأمین شود. برنامه‌ریزی درسی با تأکید بر توسعه پایدار می‌تواند به دانشجویان کمک کند تا این اصل را در زندگی روزمره‌شان به کار بگیرند و درکی عمیق از تعادل در سطح جوامع ایجاد کنند.

۲: عدالت اجتماعی

عدالت اجتماعی به معنای توزیع منابع و فرصت‌ها به صورت برابر در جامعه است. برنامه‌ریزی درسی می‌تواند این اصل را به دانشجویان انتقال دهد و آن‌ها را به فهم عمیق‌تری از مفهوم عدالت اجتماعی و تعاملات اجتماعی تشویق کند. آموزش و پرورش با نگرش به عدالت اجتماعی می‌تواند کمک کند تا تفاوت‌های اجتماعی کاهش یابند و همگان به میزان برابر از فرصت‌ها بهره‌مند شوند.

۳: حفاظت از منابع طبیعی

حفاظت از منابع طبیعی و حفظ زیست‌بوم‌ها از دیگر اصول توسعه پایدار است. برنامه‌ریزی درسی می‌تواند افراد را به حفاظت از محیط‌زیست تربیت دهد و آن‌ها را به عنوان اعضای فعال جامعه به نقل از مسئولیت در حفظ منابع طبیعی دچار کند. آگاهی از اهمیت حفظ بیودیورسیتی و مسائل محیط‌زیستی درون برنامه‌های درسی، فرآیند آموزشی را به یک تجربه جذاب و مفید تبدیل می‌کند.

با این تفاسیر، ترکیب برنامه‌ریزی درسی با اصول توسعه پایدار یک امکان عظیم برای ایجاد دانشجویانی هوشمند و با مسئولیت اجتماعی است. این اصول نه تنها به افراد کمک می‌کنند تا بهترین استفاده را از زندگی ببرند بلکه نسل‌های آینده را نیز در برابر چالش‌های جهانی مؤثر نمایند.

توسعه پایدار به‌عنوان یک رویکرد جامع و گسترده نه تنها به جوانب اقتصادی اجتماعی اشاره دارد بلکه به ابعاد آموزش و پرورش نیز توجه دارد. برنامه‌ریزی درسی با تأکید بر اصول توسعه پایدار، می‌تواند به‌عنوان یک وسیله قدرتمند برای تربیت نسلی مسئول و آگاه از چالش‌ها و فرصت‌های زیست‌محیطی عمل نماید. در این راستا، سه اصل مهم آموزش و پرورش در چارچوب توسعه پایدار به شرح زیر است:

۱: تربیت افرادی با نگرش توسعه‌محور

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی با رویکرد توسعه پایدار

8th International Conference on
Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

آموزش و پرورش در دنیای امروز باید به عنوان یک ابزار موثر برای تربیت نیروهای کاری با دیدگاه توسعه محور شناخته شود. این بخش از برنامه ریزی درسی می تواند با معرفی مفاهیم توسعه پایدار، دانشجویان را به فهم عمیقی از چالش ها و فرصت های مربوط به توسعه جامعه بیاندازد. ترکیب تئوری با عمل در فرآیند آموزش و پرورش، دانشجویان را به افرادی توانمند و خودآگاه در راستای توسعه پایدار تبدیل می کند.

۲: آشنایی با مسائل محیط زیستی

به منظور تربیت نیروهایی که در آینده به مسائل زیست محیطی پاسخگو باشند، برنامه ریزی درسی باید در قالب درس ها و فعالیت ها به آموزش مسائل محیط زیستی بپردازد. افزودن مفاهیم مانند حفاظت از تنوع زیستی، مدیریت پسماند، و انرژی پایدار به برنامه های درسی، دانشجویان را به دانشمندی اجتماعی تبدیل می کند که به تدبیر و هوشمندی به چالش های زیست محیطی نگریسته و راهکارهای موثر ارائه می دهند.

۳: ارتقاء مهارت های مشارکت اجتماعی

یک جامعه پایدار نیازمند مشارکت فعال افراد در تصمیم گیری های مربوط به مسائل محلی و جهانی است. برنامه ریزی درسی با تأکید بر ارتقاء مهارت های مشارکت اجتماعی، دانشجویان را به شهروندانی پویا و مسئول تربیت می کند. ایجاد فضاهایی برای گفت و گو، تحقیقات مشترک، و طراحی پروژه های اجتماعی درون برنامه های آموزشی، به دانشجویان این امکان را می دهد که در حل مسائل و ارتقاء جامعه خود دخیل شوند.

با توجه به این اصول در آموزش و پرورش، نه تنها دانشجویان به بهترین نحو ممکن آموخته و آماده می شوند بلکه به عنوان عوامل موثر در جهت تحقق توسعه پایدار در جوامع خود نقش مهمی ایفا می کنند.

برنامه ریزی درسی و توسعه پایدار

در این قسمت، مورد بحث قرار خواهد گرفت که چگونه برنامه ریزی درسی می تواند با اصول توسعه پایدار ادغام شود. رویکردها و متدهای برنامه ریزی درسی که می توانند به اهداف توسعه پایدار خدمت کنند، به همراه مطالعه موردی از برنامه درسی موفق، مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

۱- تحلیل و ارزیابی نیازها

برنامه ریزی درسی با توجه به اصول توسعه پایدار، نیازمند یک تحلیل دقیق از نیازهای جامعه و جهان است. این ارزیابی شامل تحلیل نیازهای اقتصادی، اجتماعی، و زیست محیطی می شود. از اهمیت این مرحله در ایجاد برنامه ریزی درسی استفاده می شود تا آموزش و

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی با رویکرد توسعه پایدار

8th International Conference on
Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

پرورش به گونه‌ای باشد که نیازهای فعلی جامعه را برآورده سازد و در عین حال، منابع طبیعی را حفظ کرده و به توسعه آینده نیز توجه نماید.

۲- تدوین اهداف و استراتژی‌ها

با تحلیل نیازها، برنامه‌ریزی درسی باید اهداف و استراتژی‌هایی را تدوین کند که با اصول توسعه پایدار هماهنگ باشند. این اهداف می‌توانند شامل ارتقاء آگاهی محیط‌زیستی، ترویج ارتقاء عدالت اجتماعی در آموزش، و تشویق به مشارکت اجتماعی و فعالیت‌های مرتبط با توسعه پایدار باشند. استراتژی‌ها نیز باید به گونه‌ای طراحی شوند که هماهنگی بین اهداف و راهبردها تضمین شده و به ارتقاء تفکر کلانتری و دیدگاه جامعه‌پذیر در دانشجویان کمک کند.

۳- ادغام محتواها

برنامه‌ریزی درسی موفق باید به ادغام محتواهای آموزشی متناسب با اصول توسعه پایدار توجه کند. این محتواها می‌توانند شامل دروسی در زمینه‌های حفاظت از محیط‌زیست، اقتصاد پایدار، عدالت اجتماعی، و مسائل جهانی باشند. برنامه‌ریزی درسی با ایجاد درس‌ها و فعالیت‌هایی که از دانشجویان خواسته می‌شود تا مفاهیم توسعه پایدار را درک و به کار بگیرند، می‌تواند در ارتقاء آگاهی و توانمندی‌های دانشجویان تأثیرگذار باشد.

۴- ارتقاء مهارت‌های عملی

برنامه‌ریزی درسی بر اساس اصول توسعه پایدار باید به ارتقاء مهارت‌های عملی در دانشجویان تأکید داشته باشد. این مهارت‌ها شامل توانایی‌های ارتباطی، حل مسائل، تصمیم‌گیری، و مهارت‌های کار تیمی می‌شود. این مهارت‌ها افراد را به عنوان شهروندان فعال و مؤثر در جامعه آماده می‌کنند و توانایی ایفای نقش در حل چالش‌ها و ارتقاء پایداری را در آنها به ارمغان می‌آورد.

۵- ایجاد فرصت‌های عملی

برنامه‌ریزی درسی بر اساس اصول توسعه پایدار باید فرصت‌های عملی را برای دانشجویان فراهم کند. این فرصت‌ها می‌توانند شامل پروژه‌های کارآموزی، ویزیت‌های میدانی، و مشارکت در پروژه‌های اجتماعی و محیط‌زیستی باشند. این فرصت‌ها باعث افزایش تجربه عملی دانشجویان و ارتقاء توانایی‌های آنها در حل مسائل و پیشبرد اهداف توسعه پایدار می‌شوند.

با توجه به این مفاهیم در برنامه‌ریزی درسی، ترکیب آموزش و پرورش با اصول توسعه پایدار نه تنها به فرآیند یادگیری دانشجویان ارزش افزوده می‌دهد بلکه آنها را به عنوان عوامل تحقق توسعه پایدار در جامعه آماده می‌سازد. این ادغام اساسی برای آموزش جامعه‌پذیر و مسئولانه و ارتقاء سطح دانش و فهم افراد در زمینه توسعه پایدار می‌باشد.

مطالعه موردی

در این بخش، یک مطالعه موردی از یک برنامه درسی با تأکید بر توسعه پایدار ارائه می‌شود. این مطالعه موردی نقاط قوت و ضعف برنامه، چگونگی اجرای اصول توسعه پایدار و نتایج به دست آمده را بررسی می‌کند

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی با رویکرد توسعه پایدار

8th International Conference on
Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

۱- تدوین راهنمای اجرایی

به منظور اجرای موفق برنامه ریزی درسی بر اساس اصول توسعه پایدار، تدوین یک راهنمای اجرایی ضروری است. این راهنما باید شامل جزئیات مربوط به ساختار و محتوای دروس، روش های ارزیابی دانشجویان، و فعالیت های عملی باشد. همچنین، این راهنما می تواند شامل راهنمایی در زمینه توسعه منابع آموزشی و مشارکت اجتماعی باشد.

۲- ارتباط با جوامع محلی

یکی از چالش های اجرای برنامه ریزی درسی توسعه پایدار، ارتباط مستقیم با جوامع محلی است. برنامه ریزی درسی باید توانمندی دانشجویان را در ارتباط با جوامع محلی تقویت کند و فرصت هایی برای مشارکت در پروژه ها و برنامه های محلی فراهم کند. این ارتباطات می تواند به تعامل اثربخش بین دانشگاه و جوامع محلی منجر شده و اثربخشی برنامه ریزی درسی را افزایش دهد.

۳- تسهیل فرآیند یادگیری تعاملی

برنامه ریزی درسی بر اساس اصول توسعه پایدار باید از روش های یادگیری تعاملی حمایت کند. این روش ها می توانند شامل گفت و گوهای گروهی، پروژه های گروهی، و استفاده از تکنولوژی برای افزایش فعالیت دانشجویان باشند. ایجاد فضاهایی برای تبادل نظر و تجربه، باعث افزایش فهم دانشجویان از مسائل توسعه پایدار می شود.

۴- حفظ پایداری برنامه

حفظ پایداری برنامه ریزی درسی نیز یک چالش مهم است. برای این منظور، نیاز به ارتقاء مداوم و به روز رسانی دروس و محتواها، مشارکت فعال اعضای هیأت علمی در فعالیت ها و تحقیقات مرتبط با توسعه پایدار، و ایجاد ساختارهای سازمانی برای پیگیری و ارزیابی اثربخشی برنامه است. این گام ها باعث می شود که برنامه در طول زمان نه تنها اثربخش باشد بلکه با چالش ها و نیازهای جامعه تطابق پیدا کند.

۵- تحقق هماهنگی با سیاست های آموزشی

یکی از عوامل اساسی موفقیت برنامه ریزی درسی بر اساس اصول توسعه پایدار، تحقق هماهنگی با سیاست های آموزشی است. این هماهنگی می تواند از طریق مشارکت فعال در فرآیندهای تصمیم گیری آموزشی، تعامل با سیاست گذاران آموزشی، و ارتباط مداوم با سازمان های مرتبط حاصل شود. این تداخل میان برنامه ریزی درسی و سیاست های آموزشی، به اجرای موثرتر و بلندمدت تر اصول توسعه پایدار کمک می کند.

۶- مدیریت چالش ها و تغییرات

در فرآیند اجرای برنامه ریزی درسی بر اساس اصول توسعه پایدار، ممکن است با چالش ها و تغییرات مواجه شویم. مدیریت موفق این چالش ها نیازمند یک سیاست مدیریتی انعطاف پذیر، ارتباط فعال با اعضای هیأت علمی و دانشجویان، و ایجاد راهکارهای قابل اجرا برای

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی با رویکرد توسعه پایدار

8th International Conference on
Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

حل مسائل است. برنامه‌ریزی از ابتدا باید به این نکته توجه داشته باشد که مواجهه با تغییرات ناگهانی و چالش‌ها امری طبیعی است و باید به‌طور فعال با آنها برخورد کند.

با توجه به این گام‌ها و تدابیر، اجرای برنامه‌ریزی درسی بر اساس اصول توسعه پایدار به یک فرآیند جامع و مؤثر تبدیل می‌شود. این برنامه‌ریزی نه تنها به تربیت نیروهایی با دانش علمی بلکه با مسئولیت اجتماعی و حساسیت به چالش‌های جهانی می‌پردازد.

ارزیابی و بهبود مداوم

۱- ارزیابی یادگیری دانشجویان

ارزیابی یادگیری دانشجویان یک جزء حیاتی در برنامه‌ریزی درسی بر اساس اصول توسعه پایدار است. از ابزارهای ارزیابی مناسب برای ارزیابی میزان درک دانشجویان از مفاهیم توسعه پایدار می‌توان به آزمون‌های نهایی، پروژه‌های عملی، گزارش‌های تحقیق، و ارائه‌های شفاف اشاره کرد. این ارزیابی‌ها نه تنها نتایج یادگیری را نشان می‌دهند بلکه به مدیران برنامه و اعضای هیأت علمی کمک می‌کنند تا نقاط قوت و ضعف برنامه را شناسایی کرده و بهبودهای لازم را اعمال کنند.

۲- اندازه‌گیری اثربخشی برنامه

برای اندازه‌گیری اثربخشی برنامه‌ریزی درسی بر اساس اصول توسعه پایدار، لازم است تا ابزارهای اندازه‌گیری مشخص و کارآمد تدوین شوند. این ابزارها می‌توانند شامل نظرسنجی‌ها، مصاحبه‌ها، و بررسی مستندات آموزشی باشند. با انجام این اندازه‌گیری‌ها، می‌توان اطمینان حاصل کرد که آیا اهداف توسعه پایدار در دانشجویان به‌درستی تحقق یافته‌اند و چگونه می‌توان برنامه را بهبود داد.

۳- مشارکت فعال دانشجویان در فرآیند ارتقاء برنامه

یکی از راهکارهای مؤثر در بهبود مداوم برنامه‌ریزی درسی، مشارکت فعال دانشجویان در فرآیند ارتقاء برنامه است. ایجاد فضاهای مشارکتی مانند کارگاه‌ها، گروه‌های تفکر، و جلسات بازخورد، دانشجویان را در فرآیند تصمیم‌گیری و بهبود برنامه مشغول به فعالیت می‌کند. نظرات و تجربیات دانشجویان می‌توانند به عنوان یک منبع مهم برای بهبود ادامه‌دار برنامه‌ریزی درسی در نظر گرفته شوند.

۴- پیشرفت‌ها و دستاوردهای برنامه

برنامه‌ریزی درسی بر اساس اصول توسعه پایدار می‌تواند پیشرفت‌های چشمگیری در زمینه‌های مختلف به دنبال داشته باشد. ارائه گزارش‌های دوره‌ای و سالیانه از پیشرفت‌ها و دستاوردها، نقاط قوت و ضعف، و تجارب یادگیری می‌تواند به تصمیم‌گیری‌های آتی برنامه کمک کرده و به افراد مختلف از جامعه آموزشی اطلاعات کافی ارائه دهد.

۵- تعامل با صنعت و جامعه

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی
مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی
با رویکرد توسعه پایدار

8th International Conference on
Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

تعامل با صنعت و جامعه نقشی بسیار حیاتی در ارتقاء برنامه‌ریزی درسی دارد. ایجاد ارتباط نزدیک با صنعت‌های مرتبط و جوامع محلی، فرصت‌های شغلی برای دانشجویان را افزایش داده و امکانات عملیاتی برنامه را بهبود می‌بخشد. این تعاملات می‌توانند از طریق همکاری در پروژه‌های تحقیقاتی، برگزاری کارگاه‌ها، و ارائه فرصت‌های کارآموزی برقرار شوند.

۶- تنوع و تعادل در برنامه

برنامه‌ریزی درسی بر اساس اصول توسعه پایدار باید تنوع و تعادل را در دروس و فعالیت‌ها داشته باشد. این تنوع می‌تواند از نظر محتوایی، اجتماعی، و جنسیتی باشد تا اطمینان حاصل شود که همه دانشجویان به‌طور متوازن به مفاهیم توسعه پایدار دسترسی داشته باشند و در فرآیند یادگیری مشارکت داشته باشند.

۷- بهبود مستمر بر اساس بازخورد

دریافت بازخورد مداوم از دانشجویان، اعضای هیأت علمی، و نهادهای مرتبط، امکان بهبود مستمر برنامه‌ریزی درسی را ایجاد می‌کند. این بازخوردها می‌توانند از طریق جلسات بازخورد، نظرسنجی‌ها، و ارتباطات مستمر ایجاد شوند تا اقدامات اصلاحی نیازمند انجام شوند و برنامه‌ریزی درسی با تغییرات زمان پیش برود.

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی با رویکرد توسعه پایدار

8th International Conference on
Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

جمع بندی

توسعه پایدار در زندگی دانشجویی، نه تنها از جنبه تحصیلی بلکه از جنبه های اجتماعی، فرهنگی، و حتی تفریحی نیز مهم و اساسی است. برنامه ریزی درسی بر اساس اصول توسعه پایدار با توجه به این ابعاد، دانشجویان را به عنوان فردی کامل و هوشمند در جامعه معاصر آموزش می دهد. به این ترتیب، آن ها به عنوان نخبگان جوان و مسئول می توانند در پیشبرد اهداف توسعه پایدار و بهبود جهان شرکت فعال داشته باشند

توسعه پایدار در زندگی دانشجویی یک مفهوم جامع و اساسی است که از ابعاد مختلفی را در برمی گیرد. این توسعه نه تنها به تحصیلات و دانش تخصصی محدود نمی شود، بلکه از جوانمردانه ترین و نوآورانه ترین ابعاد زندگی دانشجویی بهره می برد. در این فرآیند، دانشجویان نقش مهمی در ایجاد تحولات مثبت در جامعه خود و به دنیا اطراف دارند.

یکی از اصول اساسی در توسعه پایدار، ایجاد انگیزه برای مشارکت دانشجویان است. این انگیزه نه تنها به عنوان پیشنهادات ویژه برنامه های توسعه ای، بلکه به عنوان احساس مسئولیت اجتماعی و حس تعهد نسبت به آینده ی پایدار نقش موثری ایفا می کند. ایجاد ارتباطات نزدیکتر با جوامع محلی و جهانی، ترویج تفکر انتقادی و خلاقیت، و آموزش مهارت های ارتباطی و همکاری تیمی از دیگر جنبه های مهم توسعه پایدار در زندگی دانشجویی هستند.

علاوه بر این، توسعه تفریح و تفریح پایدار نیز نقش مهمی در ایجاد تعاملات مثبت دانشجویی با محیط زندگی اطراف دارد. با برگزاری رویدادها و فعالیت های تفریحی مبتنی بر اصول توسعه پایدار، دانشجویان می توانند نه تنها از لحاظ تحصیلی بلکه از نظر روحی و اجتماعی نیز به بهترین نحو توسعه یابند.

در نهایت، برنامه ریزی درسی بر اساس اصول توسعه پایدار با توجه به این ابعاد متنوع، دانشجویان را به عنوان عوامل اساسی در راستای تحقق اهداف توسعه پایدار و ایجاد تغییرات مثبت در جامعه شان، آماده می سازد. این مسیر با ترکیب دانش علمی با اخلاقیات حرفه ای و مسئولیت اجتماعی، به دانشجویان این امکان را می دهد که با افتخار نقش مثبتی در ساختارهای اجتماعی خود ایفا کنند و به عنوان عوامل اجتماعی آگاه، به تحولات جامعه و جهانی مؤثر باشند.

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین‌المللی
مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی
با رویکرد توسعه پایدار
8th International Conference on
Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

منابع

توسعه پایدار در آموزش عالی: راهکارها و چالش‌ها. "فصلنامه پژوهش‌های آموزشی در ایران، ۱۴(۴)، ۱۱۵-۱۳۸." (حکمتی، مهران. ۱۳۹۹)

برنامه‌ریزی درسی بر اساس توسعه پایدار: چالش‌ها و فرصت‌ها. "مجله مطالعات" (کریستنسن، جون؛ لادسن، بندیکته. ۱۳۹۶)
(آموزش و یادگیری، ۸(۲)، ۱۰۱-۱۲۰)

برنامه‌ریزی درسی: مبانی نظری و تربیتی. "تهران: نشر دوران" سیف، علی‌اکبر. (۱۳۹۸)

- **United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2017).** "Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives." UNESCO.
- **Sterling, S. (2001).** "Sustainable Education: Re-visioning Learning and Change." Bristol: Green Books.
- **Wals, A. E. (2014).** "Sustainability in higher education in the context of the UN DESD: A review of learning and institutionalization processes." *Journal of Cleaner Production*, 62, 8-15.
- **Leal Filho, W., Azeiteiro, U. M., Alves, F., & Mifsud, M. (Eds.). (2018).** "Climate Literacy and Innovations in Climate Change Education: Distance Learning for Sustainable Development." Cham: Springer.
- **Scott, W., & Gough, S. R. (Eds.). (2003).** "Sustainable Development and Learning: Framing the Issues." London: RoutledgeFalmer.
- **Jones, P., Selby, D., & Sterling, S. (2010).** "Sustainability education: Perspectives and practice across higher education." Earthscan.
- **Jucker, R., & Mathar, R. (2017).** "Teaching sustainability in higher education: A systematic review." *Sustainability*, 9(11), 1889.
- **Barth, M., Godemann, J., Rieckmann, M., & Stoltenberg, U. (2007).** "Developing key competencies for sustainable development in higher education." *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 8(4), 416-430